

Virus Zika představuje největší nebezpečí pro těhotné ženy

Zika virus, pochází z Afriky, v současné chvíli se nebývalou rychlostí šíří po americkém kontinentu a první jeho výskyt je potvrzen již i v Evropě. Prvního nakaženého potvrdilo Dánsko a podezření na výskyt viru se objevuje i v dalších zemích Evropy. Zprvu byl virus považován za poměrně neškodný. Mělo se za to, že způsobuje pouze onemocnění, které se nazývá horečka Zika, a projevuje se jako běžná chřipka. Nakažení se projevuje zvýšenou teplotou, bolestmi kloubů, začervenáním očí a někdy i nepříjemnou vyrážkou. Největší nebezpečí představuje tento virus pro těhotné ženy, neboť zřejmě způsobuje mikrocefalii - tedy zmenšení hlavy, předčasně ukončený vývoj mozku a tedy poškození mozku plodu.

Dosud nejvíce případů **nakažení virem Zika** zaznamenala Brazílie. Tisíce nakažených hlásí i Kolumbie, v dalších zemích jde většinou o desítky až stovky případů. Podle úřadů jde o dosud **nejmasivnější výskyt viru Zika**.

Virus Zika přenášejí komáři druhu *Aedes aegypti*. Jedná se o stejný druh, který přenáší žlutou zimnici a horečku dengue. Objeven byl virus Zika v Ugandě v roce 1947, v loňském roce se pak přes Brazílii začal šířit do Ameriky. Symptomy obvykle nevyžadují hospitalizaci a projeví se u jednoho z pěti nakažených. Největší nebezpečí virus Zika představuje pro **těhotné ženy**. Ukazuje se, že zřejmě existuje silný vztah mezi nakažením virem Zika u těhotných žen a nárůstem počtu případů

mikrocefalie u novorozenců. V tuto chvíli stále neexistuje vakcína a preventivní opatření jsou stejná, jako u všech ostatních nemocí přenášených komáři – používání repelentů, vyhýbání se stojaté vodě a **v těhotenství nejezdit do rizikových oblastí.**

Podle prohlášení Světové zdravotnické organizace – WHO – byl zjištěn virus Zika i v lidském spermatu a existuje případ možného **přenosu viru Zika z člověka na člověka při sexu.** Je ale potřeba ještě více důkazů, aby se potvrdilo, že sexuální styk je také způsob přenosu Ziky.

Z historie viru Zika

Virus Zika je pojmenován podle stejnojmenného deštného pralesa v Ugandě, kde byl poprvé v roce 1947 identifikován. V překladu jeho název znamená "přerostlý". Prvním nositelem viru byla opice a k prvnímu známému nakažení se virem u člověka došlo v roce 1954 v Nigérii. Poté se virus Zika rozšířil do dalších afrických zemí, severovýchodní Asie a tichomořských ostrovů. V loňském roce se poprvé objevil na americkém kontinentě, kde došlo k jeho poměrně rychlému šíření.

Mikrocefalie

Mikrocefalie novorozenců může mít více příčin vzniku, mohou ji způsobovat různé genetické syndromy, poškození během fetálního vývoje, virová infekce v těhotenství apod. Některá poškození vzniklá během gravidity je možné částečně dohnat, díky autoregenerační schopnosti mozku, avšak právě v případech virových infekcí bývá poškození větší. Zvýšený výskyt této neurologické deformace u dětí v Jižní Americe je připisován právě **viru Zika.**

Hlavním znamením **mikrocefalie** je, že velikost hlavy dítěte je výrazně menší než u jiných dětí stejného věku a pohlaví. Velikost hlavy se měří jako vzdálenost kolem horní části hlavy dítěte – obvod hlavy. U dětí s mikrocefalií je velikost hlavy výrazně nižší než průměr a dítě s těžší mikrocefalií může mít také zešíkmené čelo.

Stav viru Zika v Brazílii a Jižní Americe

Největší počet případů je hlášen na severovýchodě země, avšak nákaza zasahuje i jihovýchodní pobřeží, kde leží metropole Rio de Janeiro a Sao Paulo. V letošním roce v létě se navíc mají v Brazílii konat olympijské hry, kterých se má zúčastnit kolem 10 000 sportovců z celého světa a velké množství diváků. **Nákaza virem Zika** byla zaznamenána i v dalších zemích Jižní Ameriky. Jsou jimi Brazílie, Kolumbie, Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Martinik, Mexiko, Paraguay, Venezuela a Portoriko.

Celkem se v Brazílii nakazilo virem už téměř 4000 lidí. Ostatní země Latinské Ameriky hlásí desítky až stovky nakažených. A nákaza se podle odhadů Světové zdravotnické organizace bude pravděpodobně americkým kontinentem šířit dál. Ušetřeny by měly být jen dvě země: Chile a Kanada. Díky chladnému počasí v nich totiž nežijí žádní komáři druhu *Aedes aegypti*, kteří virus přenášejí.

Virus Zika a preventivní opatření

Virus Zika zatím není léčitelný žádným lékem a neexistuje na něj ani vakcína. Jedinou možnou prevencí, jak se nákazy vyvarovat, je vyhnout se komářimu bodnutí, což není tak jednoduché, neboť tyto komáři jsou aktivní především během dne. Lidem v rizikových oblastech je proto doporučováno nosit dlouhé rukávy, používat repelent a doma zbytečně nevětrat. Armáda a zdravotníci v Jižní Americe likvidují stojaté vody, v nichž se komáři množí.

Po hrozbě nemoci ebola je to další globální hrozba, která znepokojuje obyvatele několika kontinentů. Pouze jedna z největších farmaceutických firem GlaxoSmithKline oznámila, že ukončuje studii proveditelnosti svých technologií pro výrobu vakcín a zjišťuje, zda by se některá nehodila pro boj proti viru Zika. Vývoj léku však trvá obvykle 10 - 15 let.

Přestože se brazilská vláda rozhodla do vývoje vakcíny investovat, bez ní se zatím proti šíření nákazy dá bojovat pouze hubením komárů. Pořadatelé olympijských her upínají své naděje k tomu, že v letních měsících přichází na jihoamerický kontinent zima a chladné počasí tak **výskyt komárů výrazně zredukuje**.

Virus přímo ohrožuje jen těhotné ženy. Těm je doporučováno se oblastem s výskytem onemocnění zcela vyhýbat a místním ženám lékaři radí raději neotěhotnět. Zatímco Kolumbijky byly vyzvány počkat s plánováním mateřství alespoň do července, vláda v Salvadoru dokonce ženám radí, aby těhotenství odložily až na rok 2018. O tom, zda je to v praxi proveditelné, jsou však vážné pochybnosti.